

[Finansministeren.]

junkturtilbageslag i 1958, men man må med beklagelse konstatere, at der ikke hidtil har været mulighed for at etablere det fornødne samarbejde mellem stormagterne om forholdsregler til imødegåelse heraf.

For Danmarks vedkommende har virkningen af denne konjunkturdæmpning allerede kunnet spores på flere områder. Der er således indtrådt en stabilisering af prisniveauet, som bl. a. har vist sig derved, at detailpristallet i oktober for første gang siden foråret 1953 har bevæget sig nedad. Selv om januarpristallet antagelig igen vil vise en lille opgang på grund af reguleringen af huslejeposten, kan vi indtil videre regne med en relativt stabil prisudvikling. En anden virkning af konjunkturdæmpningen er imidlertid den afsvækkede stigning i industriens eksport og nedgangen i fragttindtægterne. De vanskelige afsætningsforhold på landbrugets eksportmarkeder er næppe heller uden forbindelse med denne aktivitetsdæmpning.

Produktionen og beskæftigelsen herhjemme har dog i den forløbne del af året udviklet sig relativt tilfredsstillende og har endnu i de sidste måneder været lidt højere end på samme tid i fjor. Det er dog tydeligt, at opgangen er ved at svækkes. Det for udgangen af oktober offentliggjorte arbejdsløshedstal er sine steder blevet taget som et udtryk for, at der nu er sket en væsentlig forringelse af beskæftigelsen. Tallene for ledigheden i de følgende uger viser dog, at der kun har været tale om et tilfældigt udsving i arbejdsløshedstallene, formentlig som følge af ugunstige vejrforhold på tællingsdagen.

Jeg fremhævede ved fremsættelsen af juniforholdsreglerne, at det af hensyn til erhvervenes investeringer var ønskeligt, om der kunne skabes mulighed for en noget lempeligere kreditpolitik. Dette er fortsat regeringens ønske, og der er da også i løbet af den sidste måned sket en mindre rentenedgang. Den usikkerhed, der præger den internationale konjunktur og eksportvilkårene, gør imidlertid den største varsomhed i alle økonomiske forhold nødvendig, og det er regeringens opfattelse, at en sænkning af renten ikke bør ske i et sådant tempo, at det bliver vanskeligt senere at fastholde de opnåede resultater.

Jeg vil her til slut understrege, at man ikke af den relativt beskedne forbedring, de seneste måneder har bragt i valutastillingen, skal lade sig forlede til den tro, at vi nu har overvundet de økonomiske vanskeligheder. Blandt de forhold, der må tilsige og mane os alle til den største forsigtighed i alle dispositioner, skal jeg nævne følgende: stigningstakten i industrieksporten er afsvækket, og den store nedgang i fragtraterne har endnu ikke fuldt ud påvirket skibsfartsindtægterne. Landbrugets lave eksportpriser er vel i nogen grad blevet opvejet af de større eksportmængder, men det er usikkert, hvor meget priserne vil rette sig, når mængderne igen går ned. Den fordel, vi en tid har haft ved faldet i råvarepriserne, bliver næppe heller varig. Hertil kommer endelig, at vi må forudse, at betydelige dele af dansk erhvervsliv kan komme på en hård prøve, når forhandlingerne om de forskellige markedsplaner til sin tid fører frem til praktiske resultater.

Det forekommer mig på denne baggrund at være af afgørende betydning, hvorledes de forskellige faktorer, der påvirker vort omkostningsniveau og dermed vor internationale konkurrenceevne, udvikler sig. Erhvervenes investeringer og evne til i øvrigt at øge produktiviteten er en meget væsentlig faktor i denne sammenhæng, en anden er udfaldet af de overenskomstforhandlinger, vi nu står over for. Under disse forhandlinger bør man tilstræbe en balance mellem socialt berettigede ønsker og landets økonomiske bærekraft, således at landet ikke på ny bringes i en situation, hvor finansielle indgreb, der kan have en uheldig virkning på produktion og beskæftigelse, atter bliver påkrævede.

Jeg skal med disse bemærkninger anbefale finanslovforslaget til velvillig behandling i det høje ting.

Formanden: Eksemplarer af finanslovforslaget er omdelt.

Jeg giver dernæst ordet til det ærede medlem hr. Thisted Knudsen, for at han som ordfører for forslagsstillerne kan fremsætte to i går anmeldte forslag.

Ordføreren for forslagsstillerne (Thisted Knudsen): På det konservative folkepartis og venstres vegne har jeg den ære for det

[Thisted Knudsen.]

høje folketing at fremsætte forslag til lov om ændring i lov om kommunale ejendoms-skatter.

Som det er tinget bekendt, er den nuværende form for beskatning af faste ejendomme til sogne- og amtskommuner udsat for en meget stærk kritik, og denne kritik kommer ikke mindst fra landbrugets side. Såvel sogne- som amtskommuner udskriver skatter efter behov på de faste ejendomme, og en ikke uvæsentlig del af disse skatter betales ifølge sagens natur af landbruget. Jeg har før her i det høje ting fremhævet, at intet andet erhverv i Danmark har sådanne skattemæssige vilkår at arbejde under som landbruget. En beskatning af denne beskaffenhed er i praksis ganske simpelt en forlodsbeskatning af landbrugets produktionsresultat uden hensyntagen til den pågældende bedrifts nettoudbytte.

Det kan derfor ikke undre, at mange landbrugere må føle denne form for beskatning som et, lad mig bruge udtrykket skattemæssigt stød under bæltstedet. Det gælder ikke mindst i en situation som den nuværende, hvor landbruget har oplevet et prisfald for sine produkter af meget alvorlig styrke, og hvorunder det ikke har været muligt for erhvervet at nedsætte udgifterne i produktionen i takt hermed. Vi er nu i en situation, hvor hver eneste krone tæller. Under sådanne forhold må det erkendes, at det ikke alene vil være urimeligt, men også kortsynet at fastholde en skattepolitik, som udvikling og indtægtsmuligheder for længst er løbet fra.

Vi har bemærket os, at den højtærede statsminister i åbningstalen bebudede, at regeringen ville fremsætte lovforslag om ændringer i den amtskommunale beskatning. Jeg ved også, at det er regeringens hensigt at fremkomme med sådanne forslag, men efter vor opfattelse begynder denne sag nu at haste; det er på tide at få gang i de drøftelser, som må være forløberer for en rationel ordning på disse områder. Under disse omstændigheder har vi anset det for

saglig forsvarligt at fremkomme med et lovforslag, som vi må anse for at være absolut påkrævet i denne for landbruget og landkommunerne vanskelige økonomiske situation.

Vi foreslår for det første, at der lægges loft over den sognekommunale skatteudskrivning på fast ejendom, og dette er for så vidt slet ikke noget nyt. Den højtærede finansminister har i tidligere betragtninger været inde på problemet ved at foreslå et vist forhold mellem skatteprocenten og grundskyldpromillen i den sognekommunale beskatning. Vi foreslår, at den sognekommunale grundskyldpromille højst må udgøre 3 gange det tal, der angiver den gennemsnitlige størrelse af skatteprocenten i kommunen for de nærmest foregående 4 år. Sognekommunerne vil altså fortsat kunne fastsætte ligningsforholdet mellem personlige skatter og ejendomsskatter. Det, der sker, er, at man begrænser forholdet mellem skatteprocent og grundskyldpromille. Vi ved meget vel, at forholdene er forskellige fra sognekommune til sognekommune, og at det derfor vil være nødvendigt at gennemføre visse overgangsbestemmelser. Vi har ikke i lovforslaget stillet forslag i denne henseende, men vi vil gerne under den udvalgsbehandling, som vi regner med vil finde sted, med den højtærede indenrigsminister drøfte denne side af sagen, som vi også lægger vægt på.

I en kommune som Viskinge-Avnso i Holbæk amt havde man i skatteåret 1956-57 en grundskyldpromille på 52,30, en promille til amtet på 22,63, hvortil kom de 6 promille til staten. Det gav for denne kommune en samlet grundskyldpromille på 80,93. Går vi over til at se på Jylland, havde en kommune som Hals i Ålborg amt i samme skatteår en grundskyldpromille på 56, en promille til amtet på 16,42, hvortil også kom promillen til staten på 6, eller i alt 78,42 eller ca. 8 pct. i skat af grundværdien. Dette er efter min opfattelse nær ved retsforbundets grundskyldspolitik gennemført 2 gange. Eksemplerne viser efter min opfattelse, at beskatningen på dette område i

[Thisted Knudsen.]

adskillige kommuner er gået over gevind, og at foranstaltninger må træffes inden det nye skatteårs begyndelse for at tilvejebringe nogen retfærdighed på dette område.

For det andet foreslår vi, at den amtskommunale beskatning i højere grad, end tilfældet er nu, sættes i relation til landbrugets forrentningsprocent. Dette er heller ikke noget nyt. Princippet er første gang anerkendt i loven af 20. maj 1933 om kommunale ejendomsskatter, i hvilken det bestemtes, at staten skulle yde et tilskud til nedsættelse af den amtskommunale grundskyldpromille, når landbrugets forrentningsprocent beregnet på grundlag af handelsværdien gik under 4,3. Tilskuddet blev dengang fastsat til 465 000 kr. for hver fulde promille, forrentningsprocenten lå under 4,3.

Vi foreslår nu, at vi som udgangspunkt ikke tager en forrentningsprocent på 4,3, men en forrentningsprocent på 5. Vi foreslår endvidere, at de 465 000 kr. forøges til 2 mill. kr. pr. promille, men således at det årlige tilskud fra statskassen til amtskommunerne i medfør af denne bestemmelse ikke kan overstige 60 mill. kr. Tager man prisudviklingen og renteniveauet m. m. i betragtning, indebærer dette lovforslag stort set kun en ajourføring af bestemmelsen i loven af 1933. En forrentning af landbrugs-kapitalen på 5 pct. i dag kan efter min opfattelse ikke siges at være bedre end en forrentning på 4,3 pct. i 1933, tværtimod. Den effektive rente på obligationsmarkedet ligger vel i dag mellem 6 og 7 pct., medens den i 1933 kun var godt 4 pct.

Jeg skal endvidere fremsætte det i går anmeldte forslag til folketingsbeslutning om ændring af reglerne for refusion af de kommunale udgifter til vejvæsen og sygehuse, som har til formål at lette den tyngende ejendomsbeskatning i amts- og sognekommuner. Begrundelsen herfor er bl. a., at vi næppe kan undgå en ikke uvæsentlig stigning i sygehusudgifterne. Den nye sygeplejeordning stiller, for så vidt angår elevuddannelsen, store krav til sygehusene. Det er urimeligt, at sygehusene alene skal bære denne udgift, når man tager i betragtning, at uddannes der fire sygeplejersker på et sygehus, benytter sygehuset bagefter kun én af dem, idet de tre andre går over i anden

virksomhed, d. v. s. at amtskommunerne for en stor del skal bære disse uddannelsesudgifter, også udgiften ved at uddanne sygeplejersker til andre samfundsmæssige formål. Hertil kommer, at lægerne presser på med krav om lønstigninger, og at kravet om bedre og bedre teknisk apparatur er stigende; alt dette medfører forøgede udgifter. Vi har fra venstres side tidligere påpeget det urimelige skattemæssige grundlag for tilvejebringelsen af indtægter til sygehusenes drift i amtskommunerne, og vi har stillet forslag om, at man ikke længere skulle dække disse udgifter ved hjælp af beskatningen af fast ejendom, men som i købstæderne gennem skatter, der stort set lignes på indtægterne. Vi har imidlertid ikke kunnet trænge igennem med dette synspunkt. Vi må derfor i den nuværende situation gøre gældende, at amtskommunerne ikke fortsat kan skaffe sig dækning for de stedse stigende sygehusudgifter ved udskrivning af skat på fast ejendom. Hvis man ikke radikalt vil omlægge reglerne for udskrivning af skat til dækning af sygehusudgifter, kan vi ikke se rettere, end at det bliver nødvendigt at overveje nye tilskudsforanstaltninger til amtskommunerne på dette område.

Vi mener endvidere, at det i den øjeblikkelige situation også vil være saglig rigtigt at se nærmere på reglerne for refusion til vejarbejder, både til sogne- og amtskommunerne.

Vi anser ikke disse forslag for at indebære en endelig løsning af de amtskommunale og sognekommunale skatteproblemer, men vi mener, det er en bydende nødvendighed at gennemføre foranstaltninger med øjeblikkelig virkning til lettelse af den amts- og sognekommunale beskatning. Vi kan ikke lade landbruget være i uvished om, hvad regering og lovgivningsmagt agter at foretage sig på dette område, og vi må efter min opfattelse have klarhed, før de kommunale budgetter finder deres endelige form.

Jeg skal til slut tilføje, at for os er det af afgørende betydning at opnå et resultat. Det siger derfor sig selv, at vi er villige til enhver forhandling, blot vi kan opnå en forsvarlig ordning af dette store problem.

Formanden: Eksemplarer af de nu fremsatte forslag vil blive omdelt.